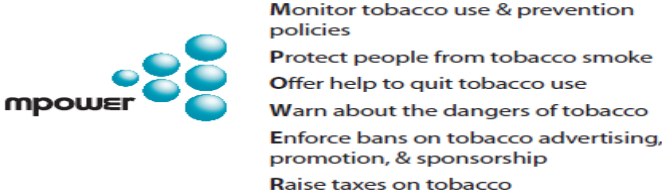

Παγκόσμια Μελέτη Ενηλίκων για το Κάπνισμα Στόχοι

Η Παγκόσμια Μελέτη Ενηλίκων για το κάπνισμα -Global Adult Tobacco survey (GATS)-, αποτελεί ένα διεθνώς αναγνωρισμένο ερευνητικό πρωτόκολλο για την συστηματική παρακολούθηση της χρήσης καπνού από ενήλικες καθώς επίσης και όλων των σημαντικών δεικτών που αφορούν στη χρήση καπνικών προϊόντων.

Το GATS συνιστά μία εθνικά αντιπροσωπευτική έρευνα που χρησιμοποιεί την ίδια μεθοδολογία σε όλες τις χώρες. Το GATS ενισχύει την ικανότητα των χωρών να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν τα προγράμματα τους για τον έλεγχο της καπνιστικής συνήθειας. Βοηθά επίσης τις χώρες στην προσπάθειά τους να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, που απορρέουν από την υιοθέτηση της Σύμβασης-Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού (FCTC) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και να αποκτήσουν με τον τρόπο αυτό διεθνώς συγκρίσιμα δεδομένα. Ο ΠΟΥ έχει αναπτύξει το MPOWER, μια δέσμη μέτρων για τη μείωση της κατανάλωσης προϊόντων καπνού, τα οποία περιέχονται στη σχετική Σύμβαση-Πλαίσιο του ΠΟΥ (FCTC).

Οι σημαντικότερες παρεμβάσεις περιγράφονται παρακάτω:

Μεθοδολογία της μελέτης GATS

Η μελέτη GATS περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες για τους συμμετέχοντες, τις καπνιστικές τους συνήθειες, τη διακοπή του καπνίσματος, την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα, οικονομικά στοιχεία, το ρόλο των μέσων ενημέρωσης και τις γνώσεις, αντιλήψεις και συμπεριφορές σχετικά με τα προϊόντα καπνού. Η μελέτη διεξήχθη στη χώρα μας το 2013 με τη μέθοδο της καταγραφής σε επίπεδο νοικοκυριών και προσωπικές συνεντεύξεις σε άτομα μεγαλύτερα των 15 ετών, από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, το τμήμα Υγιεινής και Επιδημιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και την MRB Hellas. Χρησιμοποιήθηκε πολύσταδιακή δειγματοληψία συστάδων με ειδικά γεωγραφικά κριτήρια ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Το δείγμα αποτέλεσαν 6,600 νοικοκυριά και ένα άτομο από κάθε νοικοκυριό επιλέχθηκε τυχαία για τη μελέτη. Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν ηλεκτρονικά με τη χρήση φορητών υπολογιστών. Οι ολοκληρωμένες συνεντεύξεις έφτασαν τις 4,359 και το ποσοστό ανταπόκρισης το 69.6%.

GATS -Κύρια σημεία

ΧΡΗΣΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ

- 51.2% των ανδρών, 25.7% των γυναικών και 38.2% του πληθυσμού (3.5 εκ. ενήλικες) καπνίζουν.
- Στις ηλικίες 25 έως 44, 64.2% των ανδρών, 37.0% των γυναικών και 50.7% στο σύνολο καπνίζουν.
- 72.2% των καπνιστών παρουσιάζουν μεγάλη εξάρτηση από τη νικοτίνη αφού καπνίζουν το πρώτο τους τσιγάρο μέσα στα πρώτα 30 λεπτά από το πρωινό ξύπνημα.

ΔΙΑΚΟΠΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

- Μόνο 2 στους 10 καπνιστές έκανε προσπάθεια διακοπής τους τελευταίους 12 μήνες.
- 5 στους 10 καπνιστές προγραμματίζουν ή σκέφτονται να διακόψουν το κάπνισμα ενώ 4 στους 10 δεν ενδιαφέρονται καθόλου για τη διακοπή του.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

- 52.3% των ερωτηθέντων που δουλεύουν σε εσωτερικούς χώρους (1.6 εκ.) εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα στη δουλειά τους καθημερινά.
- 65.7% εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα στο σπίτι τους καθημερινά.
- 72.2% έχουν εκτεθεί σε παθητικό κάπνισμα σε εστιατόρια.
- 84.1% των μη καπνιστών υποστηρίζουν το νόμο για την απαγόρευση του καπνίσματος στα εστιατόρια.

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

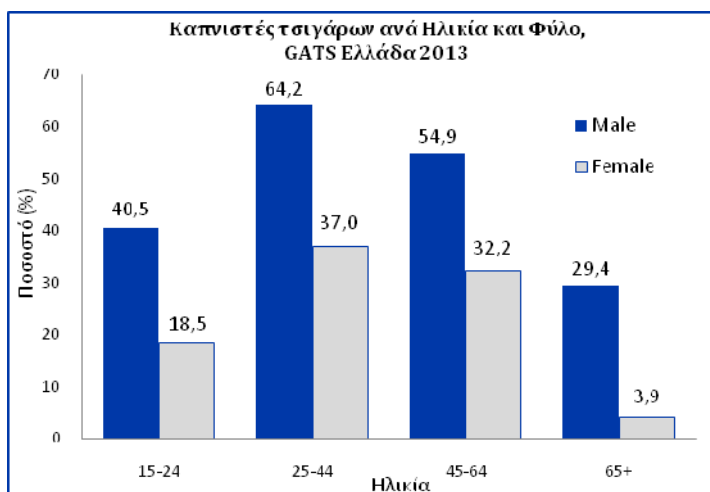
- 3 στους 10 πήραν αντικαπνιστικές πληροφορίες από την τηλεόραση ή το ραδιόφωνο.
- 3 στους 10 είδαν διαφημιστική προώθηση τσιγάρων σε καταστήματα πώλησης καπνικών προϊόντων.
- 3 στους 10 παρατήρησε τη διαφημιστική προώθηση τσιγάρων (σε χώρους εκτός των σημείων πώλησης τους) ή τη χορηγία αθλητικών εκδηλώσεων.

ΓΝΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ & ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

- 92.4% πιστεύει ότι το κάπνισμα προκαλεί σοβαρές ασθένειες.
- 84.9% πιστεύει ότι η έκθεση στο παθητικό κάπνισμα προκαλεί σοβαρά προβλήματα υγείας στους μη καπνιστές.

ΧΡΗΣΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ

ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ	ΑΝΤΡΕΣ(%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Καπνιστές	51.2	25.7	38.2
Συστηματικοί καπνιστές	49.7	23.9	36.6
Καπνιστές τσιγάρων ¹	51.0	25.6	38.1
Συστηματικοί καπνιστές τσιγάρου ¹	49.5	23.6	36.3
Πρώην συστηματικοί καπνιστές ² (από όλους τους συμμετέχοντες)	16.4	7.3	11.8
Πρώην συστηματικοί καπνιστές ² (από όλους τους καπνιστές)	24.5	23.1	24.0
Συστηματικοί καπνιστές που καπνίζουν το 1 ^ο τσιγάρο εντός 30 λεπτών μετά το πρωινό ξύπνημα	76.2	64.2	72.2
	ΑΝΤΡΕΣ(#)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(#)	ΣΥΝΟΛΟ(#)
Μέσος όρος αριθμού τσιγάρων ανά ημέρα από τους συστηματικούς καπνιστές	21.3	16.8	19.8
ΧΡΗΣΤΕΣ μη καπνικών προϊόντων	ΑΝΤΡΕΣ(%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
	0.2	0.2	0.2

ΔΙΑΚΟΠΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

	ΑΝΤΡΕΣ(%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Καπνιστές που προσπάθησαν να το διακόψουν τους τελευταίους 12 μήνες ³	16.9	22.7	18.9
Καπνιστές που προγραμματίζουν ή σκέφτονται να διακόψουν το κάπνισμα	50.3	58.1	53.0
Καπνιστές τους οποίους συμβούλεψε επαγγελματίας υγείας τους τελευταίους 12 μήνες να διακόψουν το κάπνισμα ^{3,4}	78.7	64.8	72.2

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

	ΑΝΔΡΕΣ (%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ (%)	ΣΥΝΟΛΟ (%)
Ενήλικες που εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα στη δουλειά τους ^{5,†}	58.8	41.8	52.3
Ενήλικες που εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα στο σπίτι τους τουλάχιστον μία φορά το μήνα	68.9	62.5	65.7
Ενήλικες που εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα σε εστιατόρια	72.3	72.1	72.2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Διάμεση τιμή ποσού που ξοδεύεται για την αγορά 20 βιομηχανοποιημένων τσιγάρων (Ευρώ)	3.3
Διάμεση τιμή ποσού που ξοδεύεται για την αγορά βιομηχανοποιημένων τσιγάρων το μήνα (Ευρώ)	100.3
Μέσος όρος κόστους 100 πακέτων βιομηχανοποιημένων τσιγάρων σαν ποσοστό του κατά κεφαλή Εγχώριου Ακαθάριστου Προϊόντος (ΑΕΠ) [2013] ⁷	2.0%

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΤΣΙΓΑΡΩΝ	ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΜΗ ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Ενήλικες που είδαν προώθηση τσιγάρων σε καταστήματα πώλησης καπνικών προϊόντων ^{8,†}	50.9	23.2	33.8
Ενήλικες που είδαν διαφήμιση/προώθηση τσιγάρων (με εξαίρεση τα καταστήματα) ή τη χορηγία αθλητικών εκδηλώσεων	35.4	21.0	26.5
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ	ΑΝΤΡΕΣ(%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Καπνιστές που σκέφτηκαν τη διακοπή λόγω προειδοποιητικής σήμανσης [†]	13.9	17.9	15.3
	ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΜΗ ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Ενήλικες που πήραν πληροφορίες κατά του καπνίσματος στη τηλεόραση ή το ραδιόφωνο [†]	25.6	27.6	26.9

ΓΝΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ & ΑΝΤΙΑΗΨΕΙΣ

	ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΜΗ ΚΑΠΝΙΣΤΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Ενήλικες που πιστεύουν ότι το κάπνισμα βλάπτει σοβαρά την υγεία	90.5	93.5	92.4
Ενήλικες που πιστεύουν ότι η έκθεση στο παθητικό κάπνισμα προκαλεί σοβαρές ασθένειες στους μη καπνιστές	77.9	89.2	84.9
Ενήλικες που υποστηρίζουν το νόμο για την απαγόρευση του καπνίσματος σε εστιατόρια	24.6	84.1	61.4

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΣΙΓΑΡΟ

	ΑΝΤΡΕΣ(%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ(%)	ΣΥΝΟΛΟ(%)
Έχετε ακούσει για το ηλεκτρονικό τσιγάρο	93.4	83.7	88.5
Χρήστες Ηλεκτρονικού τσιγάρου	1.7	2.1	1.9

¹ Περιλαμβάνει βιομηχανοποιημένα και στριφτά τσιγάρα. ² Μη καπνιστές. ³ Περιλαμβάνει καπνιστές και όσους διέκοψαν τους τελευταίους 12 μήνες. ⁴ Μεταξύ όσων επισκέφτηκαν έναν επαγγελματία υγείας τους τελευταίους 12 μήνες. ⁵ Μεταξύ όσων δουλεύουν εκτός της κατοικίας τους και συνήθως εργάζονται σε εσωτερικούς ή/και εξωτερικούς χώρους. ⁶ Μεταξύ όσων επισκέφτηκαν εστιατόρια τις τελευταίες 30 μέρες. ⁷ 2013 ΑΕΠ πηγή στοιχείων: υπολογισμοί με βάση τα στοιχεία της ιστοσελίδας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στις 04 Νοεμβρίου 2013. ⁸ Περιλαμβάνει όσους παρατήρησαν προσφορά τσιγάρων σε χαμηλές τιμές, δώρα ή εκπαιδευτικές προσφορές σε άλλα προϊόντα με την αγορά τσιγάρων, ή οποιαδήποτε διαφήμιση ή πινακίδα προωθώντας τσιγάρα σε σημεία πώλησης καπνικών προϊόντων. [†] Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 ημερών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι καπνιστές περιλαμβάνουν τους συστηματικούς και περιστασιακούς καπνιστές. Οι ενήλικες περιλαμβάνουν άτομα 15 ετών ή μεγαλύτερα. Τα στοιχεία έχουν σταθμιστεί ώστε να είναι εθνικά αντιπροσωπευτικά όλων των ανδρών και γυναικών 15 ετών και άνω. Τα ποσοστά αντανακλούν τον επιπολασμό για κάθε δείκτη σε κάθε ομάδα, όχι την κατανομή μεταξύ των ομάδων.

Η χρηματοδότηση για την έρευνα GATS στην Ελλάδα το 2013 έγινε με πόρους της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τεχνική υποστήριξη παρέχει το Centers for Disease Control and Prevention (CDC) των ΗΠΑ, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), και η RTI International, υπό την αιγίδα του Bloomberg Initiative to Reduce Tobacco Use. Υποστήριξη για το πρόγραμμα παρέχει το CDC Foundation.